Die digitale Landesbibliothek Oberösterreich

oö landes bibliothek

Terms and Conditions
The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:
Director: Mag. Renate Plöchl
Deputy director: Mag. Julian Sagmeister
Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek
Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:
Email: landesbibliothek(at)ooe.gv.at
Telephone: +43(732) 7720-53100

¶ Mauritius de Portu Hybernas ordinis minoꝝ. Reuerendo. d. Antonio Piçamani Patritio Ueneto: ac ſancte romane eccleſie protonotario: artium ⁊ theologie interpreti ſapientiſſimo. S. P. D.

Cum ſuperiorib⁹ dieb⁹ in Forum Julij me cõtuliſſem inuiſendi gr̃a Dñici Grimani Cardinalis digniſſimi: atqꝫ Aquiligien̄. Patriarche ibi tunc moraꝫ trahẽtis: viri ⁊ ingenio: ⁊ phie ſtudijs maxime admirandi. Cuius vt ſũme: ac culatiſſime fortunaꝫ augent: tollũtqꝫ dignitates: ita varie: multipliceſqꝫ animũ exornant cumulãtqꝫ diſcipline. Accedit ſingularis humanitas: morũqꝫ manſuetudo: ac ꝓbitas admixta grauitate quãta ⁊ maximas dignitates deceat: ⁊ nemĩe a cõſortio alloquioqꝫ deterreat: aut abigat: ſed alliciat potius: ⁊ quaſi irritet. Nõ enim accerſita: aut a reb⁹ ſumpta: ſed natiua: ac ꝓpria. Cum igiꝛ ⁊ tu illic adeſſes: quippe qui nunqꝫ ab adminiſtratiõe: curaqꝫ reruꝫ dñi: vel momẽto diuelli patiare: nõ ab re tũc exiſtimaui illos ipſos dies: quos vobiſcũ agerẽ ſtudijs impartiri: vt vel ederem aliquid: vel colligerẽ: vel certe emendarem: qđ per ip̄reſſorie artis viros ꝓdiret in lucem: qñ qcquid boni appellatione cenſeaꝛ: q̃tenus tale ſit cõmune ſeſe offerre ac prebere oĩb⁹ ſcireꝫ quo ad fieri poſſet. Quare agitãti hec mihi occurrit forte fortuna libellus formalitatũ inſcriptus Antonij ſirecti ſũmi ac ꝑclari Pariſien̄. theologi ex Scoti ſñia atqꝫ opinione cõpoſitus: quẽ paſſim lectitãt hac tẽpeſtate fere oẽs. Cum aũt aiaduerterem mẽdoſiſſima eẽ exẽplaria ac deprauatiſſimos codices decreuit ita prorſus emẽdare atqꝫ emaculare oĩa diligẽter: vt in priſtinã dignitatẽ: integritatẽqꝫ liber reſtitueretur: qđ ſpero me aſſecutũ. Qm̃ vo illi ſubti. doc. in oĩb⁹ maxime imitari ſtuduit: adhibui hãc quoqꝫ curã ac diligẽtiaꝫ: vt qcqd in mediũ afferret Scoti dictis ac rõnib⁹ niteretur: que nos ſparſa: diſiectaqꝫ in ei⁹ libris in vnũ ꝯtulimus atqꝫ i marginib⁹ adnotauimus vñ ea ſumpta ſint: atqꝫ vbi habeantur. Quin ⁊ q̃s dicũt inſtãtias: ꝯtrouerſiaſqꝫ breuib⁹ ſignauimus. Opiones ẽt atqꝫ auctes ꝯtulimus cũ veteribus formalitatũ ſcriptorib⁹. Multa demũ ab eo ꝓpoſita tutari ac defendere pro virili conati ſumus. Premiſim⁹ preterea nõnulla q̃ totius opis inſtituto nõ parũ collatura videbantur: atqꝫ hec oĩa breuib⁹ tum ne libellus modũ excederet: aut ꝓlixitate faſtidiũ pareret: tum qꝛ ante nos Antoni⁹ Trõbetta copioſiſſime oĩa hec eſt cõplexus: cui nimirũ in huiuſcemodi reb⁹ ꝯtẽplãdis ꝑmas ptes cẽſeo eſſe deferendas. Addidi huic libello opuſculũ aliud theologi nõ ignobilis: ac Scoti precipue imitatoris Stephani Burlifer. qui cũ pleraqꝫ aduerſus formalitatũ auctores: potiſſimũ Antoniũ Sirectũ diſſerat: haud facile ĩfirmanda: diluẽdaue q̃ꝫtum attinet. ſ. ad multitudinẽ idẽtitatum ac diſtinctionũ: placuit hoc quoqꝫ loco illi⁹ occurrere argumẽtationib⁹: ꝓpugnareqꝫ ac defenſare cõia placita queqꝫ pluriũ ꝯſenſu niterentur: idqꝫ veriſimili quodã ac ꝓbabili argumentandi gñe. Nam veteres ac maiores oẽs ꝓculdubio ſunt: vt laude in ꝑmis ita reuerẽtia q̃dã ac veneratione ꝓſequendi: vbi res ipſe nõ refragentur aut veritas reclamet. Utrũqꝫ vo opus pari caſtigatiõis atqꝫ annotationis munere illuſtrauim⁹. Quas ego lucubratiunculas tue potiſſimũ reuerẽde. d. inſcribere ac dicare ꝯſtitui: maiora aliqñ auſurus. Cui eniꝫ poti⁹ dicentur litteraria monimẽta: qꝫ his q a teneris ãnis: ita lr̃is ac bonis arti b⁹ ſint inutriti: vt eo tãtũ alimẽto ac cibo (ſi dici põt) creuiſſe videantur: quiqꝫ eo ꝟtutis ac doctrine iam ꝑuenerint vbi ſtare cogantur ⁊ q̃ſi receptui canere: cũ vlterius ꝓgredi nõ valeat humanus anim⁹. Accedit ꝙ ⁊ opus ipꝫ tam tibi ꝯuenire videtur: qꝫ Minerue Mercurioqꝫ igenij dotes: qđ aiũt poete. Quippe qui eo animi acumine ea ꝑſpicacitate mẽtis excellas: vt qđ de aquilarũ pullis dici ſolet: lucẽ ſolis nõ reformidãtib⁹ ſi veri: legitimiqꝫ ſint ei⁹ volucris filij: alũniqꝫ. id tibi potiſſimũ accõmodetur: qui ⁊ diuinam ipſam vim (ſi fas dictu eſt) mentis oculis ita introſpicias: vt pene ea videas: que nullis fortaſſe alijs humanis animis appareãt: vt nemini dubiũ eẽ poſſit celeſtis aure ac diuini ignis ieſſe tibi nõ minimã ꝑticulaꝫ: ſcintillãqꝫ. Quapꝑ formalitatũ ſubtiliſſimus liber meo qdẽ iudicio vnice tibi debetur: qñ (vt inqt Homerus) ac veteri ꝓuerbio vſurpatũ frequẽter eſt. Sempꝑ qdeꝫ ſilẽ agit deus ad ſilẽ. Accipe igiꝛ hilari queſo ac leto vultu vt ſoles cetera has quoqꝫ Mauritij tui ꝑmitias ex Scoti penetralibus: atqꝫ adytis depromptas: collectaſqꝫ: ac ſi qñ ocium ſupererit: vacabitqꝫ a familiarib⁹ negocijs: ceteriſqꝫ curis: quibus nõnunqꝫ occupatiſſimus diſtineris: ꝑleges elementa hec: ſine quib⁹ (ſi verum fateri velimus) nemo in ſpeculatiuis diſceptationibus facilis vnqꝫ aut expeditus eſſe poterit.

¶ Uale: Me vero tue. d. deditiſſimũ atqꝫ iampridem addictum ama ac protege.

Pro ampliori declaratiõe terminoꝝ i ſequẽti tractatu formalitatũ hec pauca q̃ ſequuntur ad cõem vtilitatẽ legentiũ ſtimulo charitatis ipulſus cõicare decreui. Oẽs eni formaliçãtes cõiter tm̃ in ꝯcreto ꝯſueuerũt notificare idẽtitates ⁊ diſtinctiones: ⁊ lꝫ poſſint ex doctrina Ar. excuſari: qui etiã plerũqꝫ ſic exprimit relõnes: ⁊ hꝰ ꝑꝑ earuꝫ minimã entitatẽ ⁊ facilitatẽ docẽdi: igenioſi nihilo minus eſt inueſtigare ꝓfundius quo põt rerũ qdditates ⁊ eſſentialẽ intellectũ: quare deſcriptiones notabiles idẽtitatum ⁊ diſtinctionũ in abſtracto acceptarũ vt potero explicabo: ⁊ multiplicitatem earũ breuibus notabo.

¶ Nota igiꝛ primo ꝙ diſtinctio eſt duplex. vna cõis: ⁊ eſt alietas ſeu diuerſitas extremoꝝ ſiue ꝯueniẽtiũ in aliquo quidditatiue ſiue nõ: ⁊ hec ꝑdicaꝛ de omni diſtinctione. Alia eſt ꝓpria de qua loquunꝛ formaliſte cõiter ⁊ eſt alietas ſiue nõ idẽtitas extremoꝝ in aliquo ꝯueniẽtiũ ex nã rei vel ꝑ actũ collatiuũ intellꝰs vl' alteri⁹ potẽtie ſibiĩnuicẽ cõparatoruꝫ: ⁊ hec diuidiꝛ in realẽ ⁊ rõnis: extenſiue accipiendo diſtinctionẽ realem: que vlterius diuidiꝛ in diſtinctionem ex nã rei ⁊ formalem ⁊c̃. Diſtinctio rõnis eſt alietas ſeu diuerſitas extremoꝝ per operationem collatiuam intellectus vel alterius potẽtie ſibiĩnuicem cõparatorum ⁊ in aliquo conuenientiũ. Jta ꝙ circũſcripto vel poſito actu tali tollitur vel poniꝛ talis diſtinctio.

¶ Identitas rõnis eſt duplex. vna que preſupponiꝛ diſtinctioni rõnis: in qua. ſ. cõueniunt extrema diſtincta ƀm rationem: ⁊ eſt nõ alietas extremoꝝ in aliquo conueniẽtiũ per actum collatiuum rõnis inuicem comparatoꝝ.

¶ Idẽtitas vo rõnis que opponiꝛ diſtinctioni rõnis: de q̃ loquunꝛ formaliſte cõiter: eſt nõ alietas alicui⁹ qdditatis aut formalitatis vel entitatis a ſeipſa ꝯcepta ꝑ actuꝫ rõnis: cuius extrema nõ ſunt duo niſi per ꝯſiderationẽ rõnis. Solet igiꝛ dici ꝙ idẽtitas rõnis eſt abſolutiſſima ⁊ hꝫ fundamentũ ꝓximum ⁊ remotum: ⁊ eſt ſimplr̃ idẽtitas ⁊ ƀm quid diuerſitas: que oĩa declarabit ingenioſus lector: ⁊ quomõ ad ipſam requiriꝛ alietas: ⁊ ſalua cõpoſſibilitatem identitatis ⁊ diſtinctionis rõnis vt noſti.

¶ Diſtinctio ex nã rei tm̃ eſt alietas ſeu diuerſitas extremorum in aliquo ꝯueniẽtiũ ex nã rei ſibiĩnuicẽ cõparatoꝝ originata ex ꝓprijs rõnib⁹ formalib⁹ extremoꝝ ⁊ nõ actu collatiuo alicui⁹ potẽtie. Uel aliter poteſt ſic notificari.

¶ Diſtinctio ex nã rei cuꝫ preciſione: eſt alietas inter cuius extrema diſtincta põt fundari cõtradictio ſecluſa quacũqꝫ operatione intellectus. Unde aduerte ꝙ eſt duplex diſtinctio ex natura rei: vna tanqꝫ genus ad omnes ſequẽtes: alia tanqꝫ ſpecies ab alijs diſtincta. Ideo in ſua notificatione adiunxi ly tm̃ vel cum preciſione.

¶ Identitas ex nã rei: alia eſt preſuppoſita diſtinctioni tali